

Information om uppdraget som god man 11 kapitlet 2 § föräldrabalken

God man 11:2 föräldrabalken för omyndiga personer

Gåvor och andra rättshandlingar

Förmyndarskapsjäv mellan barn och föräldrar uppkommer om förälder och barn ska ingå en rättshandling som *kräver någon form av motprestation från barnets sida*. I denna situation kan barnet inte företrädas av föräldern/föräldrarna som ju också agerar som motpart/motparter. Rättshandlingen kan vara t.ex. köp, lån, hyra, byte m.m. mellan barnet och föräldern/föräldrarna oavsett vilken typ av vara eller objekt det rör sig om. I en sådan situation måste förmyndarna ansöka om förordnande av god man hos överförmyndarnämnden. Om inte god man förordnas vid förmyndarskapsjäv kan inte rättshandlingen göras gällande mot barnet.

Regeln om förmyndarskapsjäv gäller dock inte *vardagliga gåvor* mellan föräldrar och barn såsom t.ex. julklappar, kontanter eller sparande åt barnen. Detta beror på att man anser att gåvor mellan föräldrar och barn allt som oftast gynnar barnen och att de därför kan motta sådana utan att ta hänsyn till några särskilda formkrav. Det räcker dock inte med att gåvan gynnar barnet/barnen. *Det krävs att det är fråga om en ren gåva som inte på något sätt kräver någon motprestation av barnet.*

Är det fråga om en *gåva av fast egendom/bostadsrätt/tomträtt* mellan förmyndare och barn är frågan mer komplicerad. Huruvida det blir fråga om förmyndarskapsjäv i det fallet får avgöras med hänsyn till barnets mognad och ålder. Även här måste det dock vara fråga om en *ren gåva* för att barnet ska få rättshandla utan att god man förordnas. Om det är fråga om en gåva av fast egendom, bostadsrätt, tomträtt eller liknande mellan förälder och barn och man bedömer att barnet *inte* är moget att motta gåvan själv, måste en tillfällig god man förordnas. Om barnet ska utge någon form av vederlag, oavsett storlek, till förmyndaren/förmyndarna ska givetvis god man förordnas eftersom det då inte är fråga om en ren gåva.

Gåva av fast egendom, bostadsrätt, tomträtt m.m. och aktier - överförmyndarsamtycke

Oavsett om barnet behöver företrädas av en god man eller inte vid mottagandet av fastighet eller andel av sådan, eller bostadsrätt, tomträtt eller liknande måste överförmyndarnämndens samtycke alltid inhämtas inför en sådan gåva. *Detta gäller också om barnet ska köpa, byta, sälja eller hyra fastighet, tomträtt eller bostadsrätt m.m. oavsett om förmyndaren/förmyndarna är motparter eller inte.*

Om barnet ska förvärva aktier eller andra riskfyllda värdepapper och föräldrarnas förvaltning är kontrollerad ska överförmyndarnämndens samtycke inhämtas oavsett om det är fråga om förmyndarskapsjäv eller inte.

Observera att det inte är tillåtet att som förmyndare ge bort barnets egendom, om det inte är fråga om personliga presenter, julklappar och liknande.

Arvskifte m.m.

En annan situation där god man ska förordnas för den omyndige enligt 11:2 FB är om denne tillsammans med förmyndare har del i ett oskiftat dödsbo. Det ankommer på dödsboet att uppmärksamma behovet av god man för den underårige och ansöka om detta till överförmyndarnämnden. En bouppteckning ska inom tre månader från dödsfallet lämnas in till Skatteverket.

Finner Skatteverket vid granskningen att en god man behöver förordnas, uppmärksammas dödsboet på detta så att dödsboet kan göra en ansökan om god man till överförmyndarnämnden. Avsaknad av god man kan medföra att bouppteckningen inte kan registreras.

Vid intressekonflikter av annat slag

Det finns även andra situationer där det kan vara nödvändigt att förordna en tillfällig god man enligt 11:2 FB.

Om barnet och förmyndaren/förmyndarna är motparter i samma rättegång eller det finns någon annan form av stridande intressen mellan förmyndaren och barnet ska en tillfällig god man förordnas. I dessa situationer kan förmyndarna själva anmäla behovet till överförmyndarnämnden. Nämnden kan dock även på anmälan av annan myndighet eller på eget initiativ ta upp frågan.

God man 11:2 föräldrabalken för myndiga personer

Även för myndiga personer som redan har en god man eller förvaltare (s.k. huvudmän) kan jävssituationer uppstå där det är nödvändigt att en tillfällig god man förordnas för att tillfälligt företräda huvudmannen. Liksom när det gäller barn och förmyndare rör det sig om situationer där gode mannen eller förvaltaren (eller dennes make/sambo eller någon företräds av gode mannen/förvaltaren) ska rättshandla med huvudmannen. Det kan röra sig om varierande förhållanden såsom köp, lån, hyra, byte m.m. mellan huvudmannen och gode mannen/förvaltaren oavsett vilken typ av vara, objekt eller rättighet som rättshandlingen rör.

Det som sägs ovan beträffande **arvskifte** gäller även vid godmanskap och förvaltarskap om huvudmannen och gode mannen/förvaltaren är delägare i samma dödsbo. Även det som sägs ovan om **gåva eller annat förvärv av fast egendom/bostadsrätt/tomträtt** gäller vid godmanskap/förvaltarskap. Detta medför att tillfällig god man måste förordnas (i jävssituationer) och att överförmyndarnämndens samtycke måste inhämtas för förvärvet.

Vid en huvudmans **förvärv av aktier eller andra riskfyllda värdepapper** krävs överförmyndarnämndens samtycke.

Observera att en god man eller förvaltare inte får ge bort *huvudmannens* egendom, om det inte är fråga om personliga presenter, julklappar och liknande.